

3.2.6. Straffelovrådets forslag angår begrænsninger i retten til aktindsigt efter forvaltningsloven – det vil sige begrænsninger i retten til indsigt i oplysninger hos den forvaltningsmyndighed (kriminalforsorgen), der træffer afgørelse om valg af afsoningsinstitution mv.

Forvaltningslovens regler omfatter derimod ikke oplysninger, der indgår i en sag ved domstolene. Et særligt spørgsmål er derfor, hvorledes de oplysninger, der efter forslaget er undtaget fra aktindsigt under kriminalforsorgens sagsbehandling, skal indgå ved en eventuel efterfølgende domstolsprøvelse af kriminalforsorgens afgørelser i sager af den nævnte karakter.

Om dette spørgsmål har Straffelovrådets flertal i betænkning nr. 1355/1998 om en lov om fuldbyrdelse af straf mv. (Delbetænkning III om sanktionsspørgsmål) udtalt, at man er opmærksom på, at afgørelser om valg af afsoningsinstitution, om overførsel til anden afsoningsinstitution eller afdeling i en afsoningsinstitution eller om udelukkelse fra fællesskab kan undergives domstolsprøvelse i medfør af grundlovens § 63 med deraf følgende mulighed for, at vedkommende part kan opnå kendskab til oplysninger, der måtte være undtaget fra aktindsigt i medfør af forvaltningslovens § 15. Flertallet har dog ikke fundet noget praktisk behov for at fæstsætte særlige regler, der under domstolsprøvelse giver mulighed for at afskære vedkommende part fra at gøre sig bekendt med oplysninger undtaget fra aktindsigt efter forvaltningsloven. Der henvises til den nævnte betænkning, side 86 ff.

3.3. Justitsministeriets overvejelser

3.3.1. Justitsministeriet kan tiltræde, at der alene bør ske begrænsninger i adgangen til partsaktindsigt efter forvaltningsloven, hvis der foreligger tungtvæjende grunde. Det samme gælder med hensyn til fravigelse af forvaltningslovens krav til indholdet af begrundelsen for afgørelser.

Der er således tale om væsentlige forvaltningsretlige partsrettigheder, der skal være med til at sikre, at den person, som en forvaltningsmyndigheds afgørelse er rettet til, kan varetage sine interesser. Indskrænkning i disse rettigheders anvendelsesområde bør derfor kun komme på tale, når der foreligger særlige grunde.

I den forbindelse taler en række hensyn – som anført af Straffelovrådets flertal – med betydelig vægt for at begrænse retten til partsaktindsigt og begrundelse i visse sager om straffuldbyrdelse.

Det drejer sig i første række om hensynet til medindsatte, som bl.a. kan risikere at blive udsat for vold, trusler mv., hvis de afgiver belastende oplysninger til

kriminalforsorgen om f.eks. en såkaldt stærk indsat, som udnytter sin magtposition i fængslet. Med de gældende regler har en medindsat således ingen garanti for, at den pågældende stærke indsatte ikke efterfølgende gennem reglerne om partsaktindsigt opnår kendskab til de afgivne oplysninger. Det er derfor meget forståeligt, hvis medindsatte i situationer af denne karakter viger tilbage fra at give kriminalforsorgen oplysninger, der ville kunne indgå i grundlaget for en sag om f.eks. overførsel af den stærke indsatte til en af de særlige afdelinger, der er oprettet for netop at kunne adskille indsatte, som udviser truende og chikanøs adfærd mv., fra andre indsatte.

Også hensynet til fængselsansatte, som til brug for sager om overførsel til anden afdeling mv. afgiver belastende oplysninger om en indsat, taler for at begrænse retten til partsaktindsigt i visse sager om straffuldbyrdelse. Hermed vil det således være muligt at fjerne den utryghed, som de ansatte og deres familier ellers kan føle, fordi vedkommende indsatte efter de gældende regler kan have ret til aktindsigt i de pågældende oplysninger.

I det anførte ligger samtidig, at en begrænsning i retten til aktindsigt må forventes at få den konsekvens, at der fremover vil tilgå kriminalforsorgen flere oplysninger fra medindsatte, således at det i yderligere omfang bliver muligt at tilvejebringe det nødvendige grundlag for bl.a. afgørelser om overførsel af stærke indsatte til særlige afdelinger.

3.3.2. Justitsministeriet finder efter en samlet afvejning af de forskellige hensyn, at der – som foreslået af Straffelovrådets flertal – bør ind sættes en bestemmelse i forvaltningsloven, der i forbindelse med visse sager om straffuldbyrdelse afskærer retten til partsaktindsigt.

Endvidere er Justitsministeriet på den anførte baggrund enig i flertallets forslag om, at begrundelsen for afgørelser i de pågældende sager bør begrænses, således at den alene skal indeholde en henvisning til de retsregler, som afgørelsen er truffet efter.

Justitsministeriet lægger i øvrigt vægt på, at forslagets gennemførelse ikke vil være til hinder for, at der efter omstændighederne kan gives aktindsigt i sager af den angivne karakter, i det omfang hverken private eller offentlige interesser taler imod (»meroffentlighedsprincippet«).

Tilsvarende vil den foreslåede begrænsning i indholdet af begrundelsen for de pågældende afgørelser ikke være til hinder for, at der kan gives en nærmere begrundelse i de tilfælde, hvor der ikke foreligger modstående private eller offentlige interesser.